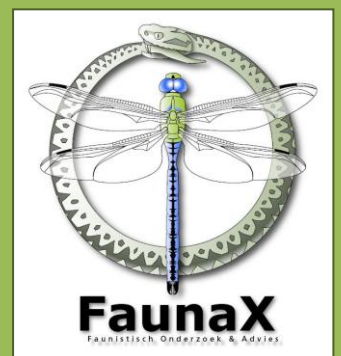

B i j l a g e 3 :
E c o l o g i s c h e b e o o r d e l i n g

2011

Ecologische beoordeling

Perceel tussen Tillewei en Landyk te Drogeham

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Alde dyk 31

8407 AD Terwispel

0513-436849

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Ecologische beoordeling

Perceel tussen Tillewei en Landyk te Drogeham

*Verkennde inventarisatie en beoordeling natuurwaarden in het kader van
vigerende wet- en regelgeving*

Terwispel, oktober 2011

In opdracht van:
Dhr. T. Spinder

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Veldwerk:
M.W. Bokje

Rapportage:
M.W. Bokje
W. de Boer

Foto's voorpagina:
Impressies van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bokje, M.W. & Boer, W. de (2011). Ecologische beoordeling Perceel tussen Tillewei en Landyk te Drogeham, Bureau
FaunaX, Terwispel.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding.....	1
1.2	Opzet.....	1
2.	ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING.....	3
2.1	Natuurbeschermingswet.....	3
2.2	Ecologische hoofdstructuur.....	3
3.	RESULTATEN QUICKSCAN FLORA- EN FAUNAWET.....	4
3.1	Flora.....	4
3.2	Fauna.....	4
3.2.1	Vogels.....	4
3.2.2	Zoogdieren.....	4
3.2.3	Amfibieën, vissen en reptielen.....	5
3.2.4	Ongewervelden.....	5
4.	SAMENVATTING EN CONCLUSIES.....	6
4.1	Overzicht beschermde soorten.....	6
4.2	Conclusies en aanbevelingen.....	6
5.	BRONNEN EN LITERATUUR.....	8
	BIJLAGE I DE FLORA- EN FAUNAWET.....	9
	Algemene zorgplicht.....	9
	Verbodsbepalingen.....	9
	Omgaan met beschermde soorten.....	9
	Vogels.....	10
	Zorgvuldig handelen.....	10

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

De heer Spinder is voornemens om een perceel tussen de Tillewei en de Landyk in Drogeham te bebouwen. Ten behoeve van dit project zal de tussensloot worden gedempt en zullen de bomen worden gekapt.

Aangezien het hier een ruimtelijke ingreep betreft, is een toetsing aan de Flora- en faunawet een vereiste. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn via een korte ecologische beoordeling, een quick scan, getoetst aan de bepalingen van de Flora- en faunawet. In deze rapportage wordt verslag gedaan van de resultaten van deze beoordeling, waarbij adviezen zijn geformuleerd hoe te handelen conform de bepalingen in de Flora- en faunawet.

Figuur 1. Luchtfoto van het plangebied (rood omlijnd). (bron: GoogleEarth)

1.2 Opzet

In opdracht van de heer Spinder is door Bureau FaunaX, op basis van een veldbezoek, bureaustudie en ecologisch inzicht, een beschouwing opgesteld over de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten en habitats binnen de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Op 6 oktober 2011 is deze ecologische beoordeling in de vorm van een quick scan uitgevoerd. Daarbij is onderzocht of zich binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde plant- of diersoorten bevinden of hiervoor geschikte biotopen of habitats. Het onderzoek is uitgevoerd door het plangebied te voet te doorkuisen en visueel te inspecteren op geschikte habitats voor of aanwijzingen van beschermde soorten. Hierbij werd gebruik

gemaakt van een verrekijker en van een schepnet, waarmee een bemonstering van de sloten heeft plaatsgevonden.

Deze ecologische beoordeling geeft antwoord op de volgende vragen:

1. Komen er binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden (biotopen van) beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet voor?
2. Wat zijn de mogelijke effecten van de realisatie van de initiatieven en het in gebruik hebben ervan op deze beschermde natuurwaarden?
3. Voor welke soorten en habitats wordt de wet mogelijk overtreden en hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
4. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkómen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 5.

De onderhavige ecologische beoordeling is uitgevoerd volgens het principe 'zorgvuldig handelen' (zie Bijlage).

2. ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING

Alle ruimtelijke ingrepen in Nederland dienen aan de ecologische wet- en regelgeving te worden getoetst. De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming en soortbescherming. Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), Natura 2000-gebieden, natuurreservaten en andere in bestemmingsplannen aangeduide natuurgebieden. De soortbescherming valt onder de Flora- en faunawet (zie bijlage).

2.1 Natuurbeschermingswet

De bescherming van de Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden) is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet). Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn of verband houden met het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen getoetst te worden aan de Natuurbeschermingswet. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval dat de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering mogelijk negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is/wordt aangewezen.

Het plangebied ligt niet in de nabijheid van een Natura 2000-gebied. De geplande werkzaamheden hebben geen negatieve invloed of effecten op de soorten en/of habitats waarvoor Natura 2000-gebieden worden aangewezen. Een toetsing aan de Natuurbeschermingswet is derhalve niet aan de orde.

2.2 Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van de EHS plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.

Het plangebied ligt niet binnen de EHS. Toetsing aan de EHS is derhalve niet aan de orde.

3. RESULTATEN QUICKSCAN FLORA- EN FAUNAWET

3.1 Flora

Het weiland in het plangebied wordt gemaaid, in het weiland zelf waren hierdoor slechts algemene soorten als smalle weegbree, ridderzuring en paardenbloem gevonden. Langs de randen van de weilanden en sloten was een grotere diversiteit aan soorten, zoals hondsdraf, akkerdistel, kleine brandnetel, pitrus, vogelmuur en zevenblad. Dit zijn tevens algemene soorten. De grond is niet overbemest, dit is te zien aan de diversiteit aan planten.

De bomen die de weilanden omheinen zijn els, knotwilg, wintereik, ruwe berk, meidoorn, lijsterbes en kers.

Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Op basis van deze ecologische beoordeling kan het voorkomen hiervan worden uitgesloten. Het biotoop is hiervoor te voedselrijk.

3.2 Fauna

Op basis van de biotoop en ecologische expertise is een inschatting gemaakt met betrekking tot het (mogelijk) voorkomen van beschermde diersoorten. Er wordt een aantal beschermde soorten binnen het plangebied verwacht. Hieronder wordt uiteengezet om welke soorten het gaat.

3.2.1 Vogels

Tijdens het veldbezoek werd een aantal vogelsoorten waargenomen, waaronder wilde eend, merel, roodborst, kauw en zwarte kraai. Er werd in het gebied één lijsternest en één houtduivennest aangetroffen. Verder werden er bomen met piksporen van de grote bonte specht gevonden. In de bomen en struiken die het weiland omzomen kunnen meer soorten zangvogels tot broeden komen. In de oevers van de sloot kan de wilde eend tot broeden komen. Er werden geen jaarrond beschermde vogelnesten aangetroffen.

3.2.2 Zoogdieren

Waterspitsmuis

De te dempen sloot in het midden van het plangebied die zal worden gedempt lijkt enigszins geschikt voor de zwaar beschermde waterspitsmuis (tabel 3, ff-wet). Echter, de sloot ligt erg geïsoleerd tussen bebouwing en twee redelijk grote wegen in. Daarbij liggen de dichtstbijzijnde bekende vindplaatsen van deze soort op relatief grote afstand. Hierdoor is het niet aannemelijk dat de waterspitsmuis zijn leefgebied in of nabij het plangebied heeft.

Vleermuizen

In de bomen werden geen geschikte holtes voor vleermuizen gevonden. De bomenrijen kunnen wel gebruikt worden als vliegroutes. Deze gebruiken de bomenrijen om van en naar foerageergebieden te vliegen. De bomenrijen kwamen echter niet uit op typische foerageergebieden, zoals brede sloten, vijvers en meren. Bovendien zijn er voldoende parallel gelegen bomenrijen die de bestaande vliegroutes kunnen vervangen. Derhalve zijn de bomenrijen niet van essentieel belang voor het in stand houden van verblijfplaatsen en

daarmee het functionele leefgebied van vleermuizen. Om deze reden zijn de bomenrijen als vliegroute niet beschermd in het kader van de Flora- en faunawet.

Overige soorten

Van de mol (tabel 1) werden sporen aangetroffen. Er wordt verder vast leefgebied verwacht van een aantal licht beschermde soorten (tabel 1) zoals veldmuis, bosmuis, rosse woelmuis, huisspitsmuis en bosspitsmuis. Verder is het waarschijnlijk dat soorten als bunzing, vos, haas en ree hier ook voorkomen.

3.2.3 Amfibieën, vissen en reptielen

Amfibieën

Tijdens het veldbezoek, waarbij ook een schepnetbemonstering is uitgevoerd werden geen amfibieën aangetroffen. Echter worden er wel soorten als kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker en meerkikker (allen tabel 1) verwacht. Soorten als poel- of heikikker verkiezen biotopen die redelijk tot zeer voedselarm zijn. Dat is hier niet het geval. Bovendien heeft de poelkikker zijn verspreidingsgebied niet zo ver in noord Friesland liggen. Zwaarder beschermde soorten worden op basis van deze ecologische beoordeling niet verwacht.

Vissen

Er werden tijdens de schepnetbemonstering aan de zuidwestkant van het plangebied enkele exemplaren van het tiendoornig stekelbaarsje aangetroffen. Deze soort heeft geen bijzondere wettelijke status. Beschermde vissoorten zijn niet aangetroffen en worden bovendien op basis van het biotoop niet verwacht. Ook voor beschermde vissoorten is het plangebied te voedselrijk.

Reptielen

Het plangebied is niet geschikt voor reptielen. Op basis van het verspreidingsgebied zou in principe de ringslang hier nog voor kunnen komen. Echter heeft deze soort meer beschutting nodig. Bovendien is het plangebied grotendeels omheind door wegen wat de bereikbaarheid voor de ringslang uitsluit. Hun voorkomen kan op basis van biotoopeigenschappen worden uitgesloten.

3.2.4 Ongewervelden

Er werden geen beschermde libellen of vlinders gezien, hiervoor is ook geen geschikt biotoop aanwezig. Tijdens de schepnetbemonstering werden zeer veel ongewervelde waterdiertjes aangetroffen. Beschermde macrofauna, zoals de gestreepte waterroofkever werd niet aangetroffen, noch wordt deze hier verwacht op basis van de aangetroffen biotoop.

4. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

4.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus (voor betekenis zie bijlage) binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Flora- en faunawet zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn dan ook alleen de soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en de geplande ontwikkeling mogelijk van negatieve invloed is.

Soortgroep	Soort	Aanwezig	Potentieel voorkomend	T 1	T 2	T 3	Nader onderzoek
Broedvogels	Alle		x			x	Nee
Zoogdieren	Rosse woelmuis		x	x			Nee
	Mol	x		x			Nee
	Veldmuis		x	x			Nee
	Bosmuis		x	x			Nee
	Huisspitsmuis		x	x			Nee
	Bosspitsmuis		x	x			Nee
	Bunzing		x	x			Nee
	Haas		x	x			Nee
Amfibieën	Gewone pad		x	x			Nee
	Bruine kikker		x	x			Nee
	Kleine watersalamander		x	x			Nee
	Meerkikker		x	x			Nee

Tabel 1: Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied. Beschermingsstatus Flora- en faunawet: T 1 = Tabel 1; Licht beschermd, T 2 = Tabel 2; Middelzwaar beschermd, T 3 = Tabel 3; Zwaar beschermd

4.2 Conclusies en aanbevelingen

Er zijn geen middelzwaar of zwaar beschermde soorten aangetroffen of verwacht. Schade aan broedende vogels valt te vermijden (mitigatie) door buiten het broedseizoen te werken. Verder is de zorgplicht van toepassing op de overige en licht beschermde soorten.

- *Broedvogels*

Er moet in elk geval rekening worden gehouden met broedvogels. Alle broedvogels in Nederland zijn beschermd; hun nesten en legsels mogen niet worden verstoord of vernield. Daarom moeten de werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen, dat loopt ongeveer van half maart tot half juli, maar dit is afhankelijk van het weer. De Flora- en faunawet schrijft geen datumgrenzen voor, de genoemde data zijn globaal. Ieder broedgeval is beschermd, dus indien blijkt dat er een vogel aan het broeden is, ook buiten het broedseizoen, dan moet gewacht worden totdat deze hiermee klaar is en uit eigen beweging is vertrokken.

Indien men vóór het broedseizoen begonnen is met de werkzaamheden en redelijkerwijs kan worden aangenomen dat door deze werkzaamheden geen vogels tot broeden zijn gekomen, dan is het toegestaan om in het broedseizoen door te werken.

- *Licht en niet beschermde soorten: de zorgplicht*

Voor schade aan licht beschermde soorten geldt in principe een vrijstelling. De zorgplicht (zie Bijlage) van de Ff-wet schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen.

Een mogelijkheid om de licht beschermde kleine zoogdier- en amfibiesoorten geen schade te berokkenen is om alle vegetatie in het plangebied kort af te maaien, zodat hun dekking verdwijnt. Hierdoor worden ze met zachte hand bewogen ergens anders hun heil te zoeken.

5. BRONNEN EN LITERATUUR

www.ravon.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I DE FLORA- EN FAUNAWET

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is de soortbescherming vastgelegd. Hiermee is ook de verplichting ontstaan om ruimtelijke plannen aan deze wet te toetsen. De volgende wetsartikelen- en bepalingen uit deze wet zijn, in het onderhavige geval, relevant:

Algemene zorgplicht

De zorgplicht (artikel 2) houdt in dat eenieder dient te voorkomen dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen heeft voor alle in het wild levende planten en dieren. Als dat niet mogelijk is, dienen die gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt te worden. De zorgplicht geldt altijd en overal, zowel voor beschermde als onbeschermde soorten. Bij overtreding zijn er overigens geen sancties.

Verbodsbepalingen

- Artikel 8 verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
 - Artikel 9 tot en met 12 verbieden het doden, verontrusten, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren, dan wel het beschadigen, vernielen, uithalen of verstoren van hun nesten, holen of andere voortplantings-, vaste rust- of verblijfsplaatsen.
- Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen.

Omgaan met beschermde soorten

Op 23 februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 van de Flora- en faunawet in van kracht geworden. Voor het verkrijgen van vrijstellingen. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in **drie beschermingscategorieën** (Tabellen 1, 2 en 3). **Vogels** vallen hierbuiten en worden apart behandeld. Deze nieuwe indeling is bepaald door de zeldzaamheid of de mate van bedreiging van de beschermde soorten in Nederland, waarbij ook beschermde soorten van de Europese Habitatrichtlijn zijn ingepast. Het betreft de volgende beschermingscategorieën ingedeeld in drie tabellen:

1. Tabel 1: Licht beschermde soorten:	vrijstelling
2. Tabel 2: Middelzwaar beschermde soorten:	gedragscode
3. Tabel 3: Zwaar beschermde soorten:	ontheffing

Tabel 1-soorten: Dit betreft een aantal licht beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht. Voor schade aan deze soorten geldt op voorhand een *vrijstelling*, mits bij ingrepen sprake is van bestendig beheer- en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als dit niet het geval is, moet er alsnog een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van in standhouding van de soort' (de lichte toets).

Tabel 2 -soorten: Beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar moet worden gewerkt volgens een door de minister van LNV goedgekeurde *gedragscode*. De gedragscode moet vermelden hoe bij het uitvoeren van de werkzaamheden schade aan planten en dieren en hun verblijfsplaatsen wordt voorkomen of zoveel mogelijk wordt beperkt. Er moet *aantoonbaar* volgens de

gedragscode worden gewerkt om te voldoen aan de bewijslast. Dit betekent dat de werkprocessen gedocumenteerd dienen te worden.

N.B. Als er nog geen gedragscode is of niet volgens een gedragscode gewerkt kan worden, moet bij overtreding van de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet alsnog een ontheffing worden aangevraagd. De toetsing die dan dient plaats te vinden, betreft een 'lichte toets'. Hierbij wordt alleen getoetst of de activiteiten de gunstige staat van instandhouding van een soort in gevaar brengen. Deze toets vereist dat er inzicht moet zijn in de betekenis van het plangebied als leefgebied voor de soort in relatie tot de omliggende populaties. Als dit inzicht niet bestaat, dient daar onderzoek naar plaats te vinden. Dat kan betekenen dat ook onderzoek buiten het plangebied noodzakelijk is.

Tabel 3-soorten: Dit betreft de meest zwaar beschermde soorten (waaronder soorten die vermeld zijn in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn). Een ontheffingsaanvraag voor eventuele schade aan deze soorten wordt getoetst via een zogenaamde 'uitgebreide toets' aan drie criteria. Voor het verkrijgen van een *ontheffing* moet aan alle drie de criteria worden voldaan.

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang
- 2) er is geen alternatief voor de ingreep
- 3) de ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van in standhouding van de soort.

Vogels

Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Voor vogels geldt een algemene bescherming, waarbij het verboden is vogels en hun nesten in het broedseizoen te verstoren. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Een vrijstelling hiervoor is alleen mogelijk als een gedragscode wordt toegepast. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden, aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn. Bepaalde nesten waarvan de meerjarig gebruik wordt gemaakt vallen buiten deze gedragscode en zijn jaarrond beschermd. Voor lijst van vogelsoorten waarvan het nest het gehele jaar beschermd is, zie "Aangepaste lijst jaarrond beschermd nesten" van Dienst Regelingen (28 augustus 2009).

Zorgvuldig handelen

Zorgvuldig handelen (artikelen 2b, 2c, 2d en 16 c AMvB) is gekoppeld aan de beschermde soorten waarvoor ontheffing kan worden aangevraagd en gaat een stapje verder dan de zorgplicht. Niet zorgvuldig handelen is strafbaar. Zorgvuldig handelen vereist altijd een inspanning om te overzien wat de beoogde ingreep voor gevolgen kan hebben. Een initiatiefnemer moet altijd vooraf inventariseren welke beschermde (niet vrijgestelde) soorten aanwezig zijn in een gebied waar een ingreep wordt gepland. Ook moet de initiatiefnemer in redelijkheid alles doen of juist laten om te voorkomen, of zoveel mogelijk beperken, dat de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet worden overtreden. Een belangrijke eerste stap daartoe is bijvoorbeeld een juiste planning van de werkzaamheden, om te voorkomen dat dieren in de voortplantingstijd verstoord worden.